

Original Article

Investigating the Effect of the Parents' Knowledge Promotion Program on the Parent-Child Relationship of Adolescent Football Players

Shiva Molavinia^{*1} , Fahimeh Sepehri²

Citation: Molavinia, S., Sepehri, F. investigating the effect of the parents' knowledge promotion program on the parent-child relationship of adolescent football players. Iranian Journal of Motor Behavior and Sport Psychology, 2024; 4(3): 31-39.

 10.22034/ijmbps.2024.486735.1121

○ **Received:** 2 November 2024
 ● **Accepted:** 11 November 2024
 ● **Accepted:** 13 November 2024
 ● **Published:** 14 December 2024

*1. Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran. (Corresponding author).
 E-mail: shiva.molavi98@gmail.com

2. Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran.
 E-mail: faranak.sepehri19@gmail.com

Abstract

Considering the importance of the parent-child relationship in shaping the sporting experiences of adolescent athletes, it is important to examine parental involvement in youth sports and to identify whether parents can strengthen their relationships with their children. The present study aimed to examine the effect of a parent knowledge enhancement program on the parent-child relationships of adolescent football players. The study employed an action research design with pre-test and post-test stages and was conducted according to the needs of parents of adolescent football players. Thirty-five parents and twenty-two male adolescent athletes from a specialized football academy participating in the Premier League of Isfahan counties were selected as participants. The data collection tool was the Parent-Child Relationship Scale (PCRS). Descriptive and inferential statistical methods were used for data analysis. The findings indicated that the multivariate analysis for the time effect of the parent knowledge enhancement program on the parent-child relationships of adolescent football players was statistically significant. These results showed that the changes in the scores across the four test times during the program were significantly different. The findings of the present study, consistent with previous research, revealed that the parent knowledge enhancement program led to the strengthening of parent-child relationships among adolescent football players. According to the research literature, it can be predicted that parents' knowledge can be improved through both direct and indirect training. Based on these findings, it is recommended that parents and sports organizations pay close attention to the education of psychological skills for parents in order to effectively contribute to achieving long-term goals in adolescent development.

Keywords: knowledge promotion, parent-child relationship, adolescent, football

مقاله پژوهشی

اثر برنامه ارتقاء دانش والدین بر روابط والد- فرزند فوتبالیست‌های نوجوان

شیوا مولوی نیا^۱ ID ، فهیمه سپهری^۲ ID

چکیده

توجه به اهمیت ارتباط والدین و فرزند در شکل‌دهی به تجربیات ورزشی ورزشکاران نوجوان، بررسی ارتباط والدین در ورزش جوانان و کشف راه‌هایی که از طریق آن والدین می‌توانند ارتباط خود را با فرزندان خود در چنین شرایطی تقویت کنند، مهم است. هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی اثر برنامه ارتقاء دانش والدین بر روابط والد- فرزند فوتبالیست‌های نوجوان بود. پژوهش حاضر یک مطالعه اقدام پژوهی با مراحل پیش-آزمون- پس-آزمون بود. این پژوهش مطابق با نیاز والدین نوجوان فوتبالیست انجام شد. ۳۵ والد و ۲۲ ورزشکار نوجوان پسر از یک آکادمی تخصصی فوتبال که در لیگ برتر شهرستان-های اصفهان حضور داشتند، به عنوان شرکت کننده انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه ارزیابی رابطه والد - فرزند (PCRS) بود. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شد. یافته‌ها نشان می‌دهد که تحلیل چند متغیره برای اثر زمان در اثر برنامه ارتقاء دانش والدین بر روابط والد- فرزند فوتبالیست‌های نوجوان معنی‌دار به دست آمده است. این یافته‌ها نشان می‌دهد که تغییرات نمرات هر چهار بار آزمون در طی برنامه ارتقاء دانش والدین با هم تفاوت معنی‌داری نشان داده‌اند. یافته‌های پژوهش حاضر همسو با تحقیقات قبلی مشخص کرده است که اثر آموزش برنامه ارتقاء دانش والدین منجر به تقویت روابط والد- فرزند فوتبالیست‌های نوجوان گردیده است. با توجه ادبیات پژوهشی می‌توان پیش‌بینی کرد از طریق آموزش مستقیم و غیرمستقیم دانش والدین ارتقاء می‌یابد. متناسب با یافته‌های این پژوهش پیشنهاد می‌شود که والدین و سازمان‌های ورزشی توجه وافر به آموزش مهارت‌های روانشناختی به والدین داشته باشند تا در رسیدن به اهداف بلند مدت در مسیر پرورش نوجوانان مؤثر واقع گردند.

واژه‌های کلیدی: ارتقاء دانش، والد- فرزند، فوتبال، نوجوان

تاریخ دریافت: ۱۲ آبان ۱۴۰۳
تاریخ بازنگری: ۲۱ آبان ۱۴۰۳
تاریخ پذیرش: ۲۳ آبان ۱۴۰۳
تاریخ انتشار: ۲۴ آذر ۱۴۰۳

۱. دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان، ایران. (نویسنده مسئول).
E-mail: shiva.molavi98@gmail.com

۲. دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان، ایران.
E-mail: faranak.sepehri19@gmail.com

مقدمه

می‌کنند و از فرزندان خود برای شرکت در برنامه‌های ورزشی یا فعالیت بدنی سازمان یافته حمایت می‌کنند (۴). با توجه به اهمیت ارتباط والدین و فرزند در شکل‌دهی به تجربیات ورزشی ورزشکاران نوجوان، بررسی ارتباط والدین در ورزش جوانان و کشف راه‌هایی که از طریق آن والدین می‌توانند ارتباط خود را با فرزندان خود در چنین شرایطی تقویت کنند، مهم است. ارتباط بین والدین و فرزندان می‌تواند در محیط‌های مختلفی از جمله رفت و آمد به محل مسابقات و تمرین و صحبت‌های قبل و پس از مسابقه و تمرین انجام می‌شود (۵،۶). یکی از اشکال ارتباط والدین که توجه زیادی را به خود جلب کرده است، رفتارهای حاشیه‌ای

محققان نقش‌هایی را که والدین در شکل‌دهی الگوهای مشارکت ورزشی ورزشکاران نوجوان ایفا می‌کنند، بررسی کرده‌اند. مشارکت والدین در ورزش با پیامدهای مختلفی برای ورزشکاران جوان از جمله افزایش لذت، موفقیت، افزایش اضطراب و فرسودگی شغلی همراه است (۱،۲). والدین همچنین با ارائه نظراتی در مورد توانایی ورزشی فرزندان خود و با اظهار نظر در مورد ارزش شرکت در فعالیت‌های ورزشی، باورهای ورزشی و درک شایستگی فرزندان خود را شکل می‌دهند (۳). با انجام این کار، والدین به عنوان مفسر تجربیات فرزندان خود در زمینه‌های پیشرفت عمل

ادبیات دلبستگی والدین-ورزشکار، روابط والدین-فرزند، و خودکارآمدی دانش‌آموز-ورزشکار نشان می‌دهد. مطالعات انجام شده توسط لینسکین، گاترمن و اسکای (۱۲) در سال ۲۰۱۸ نشان داد که دلبستگی نوجوانان با ارتباط بین والدین و همسالان مرتبط است. علاوه بر این، ورزشکاران اظهار داشتند که از ارتباط صمیمی با والدین قدرانی می‌کنند و در حین بحث در مورد موضوعات مرتبط با ورزش مانند ناامیدی از شکست‌ها و شادی‌هایی از دستاوردهای ورزشی، ارتباط نزدیکی با والدین خود احساس می‌کنند. همچنین کلارک، هاروود و کوشیون (۱۳) در سال ۲۰۱۶ با استفاده از یک رویکرد پدیدارشناسی، دریافتند که والدین و ورزشکاران از طریق درک مشترک از فوتبال نخبگان و اینکه چگونه ممکن است بر زندگی روزمره ورزشکاران تأثیر بگذارد، صمیمیت بیشتری را تجربه می‌کنند. علاوه بر این، توصیفات دقیق شرکت‌کنندگان نشان داد که "هم روابط والدین-فرزند و هم روابط با سایر اعضای خانواده را شکل می‌دهد. تحقیقات بیشتری وجود دارد که شواهدی در رابطه با تأثیر ارتباط والدین بر خودکارآمدی در بین دانشجویان ورزشکار دانشگاه از ورزش‌های مختلف مانند فوتبال، سافت بال، دو و میدانی و کلف ارائه می‌کند (۱۴). مطالعات انجام شده توسط (۱۴) در سال ۲۰۱۸ نشان داد که ارتباط انطباق‌محور والدین با خودکارآمدی دانش‌آموزان ورزشکار ارتباط منفی داشت. در مقابل، تشویق‌های والدین به عنوان یک راهبرد مؤثر برای هدایت توجه دانش‌آموزان ورزشکار به سمت افکاری که آن‌ها را برای دستیابی به استانداردهای بالاتر و موفقیت بیشتر در عملکرد تشویق می‌کند، پیشنهاد شد. به طور کلی، این یافته‌ها نشان می‌دهد که ارتباط صمیمی و مثبت بین والدین و ورزشکاران برای ورزشکاران در مراحل مختلف رشد مهم است.

با توجه به اینکه محققان پیشنهاد کرده‌اند والدین باید رفتارهای ارتباطی مثبت و حمایتی بیشتری با ورزشکاران داشته باشند (۱۵)، مهم است که در نظر بگیریم که چگونه والدین می‌توانند یاد بگیرند رفتارهای حمایتی و مطلوب از خود به نمایش بگذارند. مهارت‌های ارتباطی یکی از راه‌هایی است که والدین در زمینه ارتباط با فرزندان خود در محیط‌های ورزشی از طریق فرآیندهای اجتماعی شدن با والدین دیگر یاد می‌گیرند (۷). بنابراین، در مراحل اولیه رشد ورزشکاران، والدین ممکن است از ورزش به عنوان وسیله‌ای برای برقراری ارتباط با فرزندان، گذراندن زمان بیشتری با خانواده و تعامل با سایر خانواده‌های جامعه استفاده کنند. تصور می‌شود که زمینه ورزش نوجوانان سازمان‌یافته به عنوان بستری عمل می‌کند که رشد والدین را تقویت کرده و باورها و تجربیات والدین را اعتبار بخشیده و شکل می‌دهند (۷،۱۶). با این حال، این دیدگاه‌ها و باورها ممکن است با اطلاعاتی که از مدل‌های توسعه ورزشکاران مبتنی بر شواهد به دست می‌آیند، هم‌راستا نباشد و ممکن است به‌طور غیررسمی از والدین دیگر آموخته شوند. برنامه‌های ارتقا دانش والدین، به عنوان یکی از روش‌های مؤثر برای بهبود روابط بین والدین و فرزندان

والدین می‌باشد. رفتارهای حاشیه‌ای کلامی والدین شکل اصلی ارتباط است و به عنوان یک روش اصلی مشارکت والدین در طول رویداد ورزشی ورزشکاران، مطرح می‌شود (۷،۸). والدین انواع مختلفی از نظرات حمایتی تا نظرات کنترل‌کننده را از حاشیه تمرین و مسابقه (تحمید/تشویق، بازخورد احتمالی عملکرد، آموزش، نظرات تحقیرآمیز، و ترکیبی از نظرات مثبت و منفی ارتباط والدین) مطرح می‌کنند (۱). مطالعات انجام شده توسط دورچ و همکاران (۷) در سال ۲۰۱۵ نشان دادند که اهداف بیان شده والدین برای عملکرد ورزشی فرزندانشان (مانند تفریح و یادگیری ورزش) با رفتارهای مشاهده شده والدین در حاشیه رویدادهای ورزشی فرزندانشان همخوانی ندارد.

علاوه بر رفتارهای جانبی کلامی والدین در طول رویدادهای ورزشی، محققان رفتارهای ارتباطی والدین را قبل و بعد از رویدادهای ورزشی نیز بررسی کرده‌اند. محققان نشان داده‌اند که والدین در طول تمرین تلاش می‌کنند تا توصیف خود را از ارزیابی عملکرد ورزشی فرزندانشان بیان کنند؛ اگرچه چنین رفتارهایی ممکن است با رفتارهای ترجیحی والدین ورزشکاران در تضاد باشد (۶). مطالعات انجام شده توسط نایت، نیلی و هولت (۹) در سال ۲۰۱۱ نشان داد که قبل از مسابقه، ورزشکاران از والدین خود درخواست کردند که از آمادگی ذهنی و جسمی برای مسابقه اطمینان پیدا کنند تا تیم آن‌ها بهترین شانس را برای موفقیت داشته باشد. همچنین در طول مسابقات، ورزشکاران ترجیح می‌دادند والدین خود با ارائه بازخورد مثبت و دلگرم‌کننده، محیطی آرام و مثبت را ایجاد کنند و به شیوه‌ای مثبت با سایرین تعامل داشته باشند. پس از مسابقات، ورزشکاران از والدین خود درخواست کردند که به تیم فرصت دهند تا نتیجه بازی را پردازش کند، نظرات مثبتی را به همه اعضای تیم ارائه دهند و اطمینان حاصل کنند که ورزشکاران برای بازی بعدی در صورت لزوم آماده هستند (۱۰). مطالعات انجام شده توسط بوناوول و همکاران (۱۱) در سال ۲۰۲۱ نشان داد که مشارکت بیش از حد والدین می‌تواند باعث فشار بر کودکانی شود که مشارکت والدین را ترجیح می‌دهند که مشخصه آن تحسین و درک است. تعادل بین یک مشارکت حمایتی بدون اعمال فشار زیاد توسط والدین مورد نیاز است. مطالعات انجام شده توسط تاملین، پوچر و پویلاتیس (۵) در سال ۲۰۱۷ نشان داد که در برخی موارد بازخورد مثبت والدین، ارتباط والدین و تمرین بازتابی به لذت ورزشکاران در طول رفت و آمد کمک می‌کند، در حالی که بازخورد منفی والدین منجر به کاهش لذت ورزشکاران در طول رفت و آمد شده است. تاملین و همکاران (۵) پیشنهاد کردند که والدین می‌توانند با دادن زمان برای فکر کردن به ورزشکاران، تأکید بر نتایج عملکرد، پرسیدن سوالات به شیوه‌ای حمایتی و مثبت بودن، ارتباط والد و ورزشکار را بهبود بخشند. از این رو، آشکار است که تشویق والدین به انجام رفتارهای حمایتی برای ترویج تجربیات مثبت ورزشی مهم است. تحقیقات بیشتری وجود دارد که اهمیت ارتباط بین والدین و ورزشکاران را در زمینه‌های دیگر مانند

مطالعه اقدام پژوهی با مراحل پیش-آزمون-پس-آزمون انجام گردید. جامعه آماری این مطالعه کلیه فوتبالیست‌های ۱۳ سال نوجوان آکادمی فوتبال که در رقابت‌های لیگ برتر شهرستان شرکت کرده‌بودند را تشکیل دادند. ابزار مورد استفاده جهت اندازه‌گیری رابطه والد - فرزند در ادامه توضیح داده شده‌اند:

ابزار

پرسشنامه ارزیابی رابطه والد - فرزند (PCRS) این پرسشنامه توسط فاین، جی، مورلند و اسپوویل (۱۹۸۳) ساخته شده است که از ۲۴ گویه تشکیل شده‌است که به منظور سنجش کیفیت ارتباط والدین و فرزندان بکار می‌رود. این پرسشنامه (PCRS) دو فرم دارد که یکی برای سنجش رابطه فرزند با مادر و دیگری برای سنجش رابطه فرزند با پدر است. هر دو فرم برای پدر و مادر یکسان است، به جز کلمات «پدر» و «مادر» که قابل تغییر است. خرده-مقیاس‌های نسخه پدر شامل الف) احساسات مثبت ۱۴، ۱۸، ۲۴؛ ب) درگیری و آمیختگی پدر ۱، ۲، ۶، ۹، ۱۰، ۱۶؛ ج) ارتباطات ۷، ۸، ۱۵ و ۱۷؛ د) خشم ۱۳ است. خرده-مقیاس‌های نسخه مادر شامل الف) احساسات مثبت ۱-۳، ۶، ۷، ۱۵-۲۳؛ ب) تنفر / گم‌گشتگی نقش ۹، ۱۴؛ ج) تعیین هویت ۱۳، ۲۱، ۲۴ و د) ارتباطات ۴، ۵، ۷، ۸، ۱۵ و ۱۷ است. نمره گذاری پرسشنامه بصورت طیف لیکرت ۷ نقطه‌ای می‌باشد. گویه‌های شماره ۹، ۱۳ و ۱۴ بصورت معکوس نمره گذاری می‌شوند و سپس نمرات گزینه‌ها جمع می‌شوند و بر تعداد گزینه‌های هر عامل تقسیم می‌شود (میانگین هر خرده مقیاس). نمره کل، مجموع میانگین خرده مقیاس‌ها است. روایی و پایایی این پرسشنامه توسط عراقی (۱۳۸۷) صورت گرفته‌است.

روش اجرا

در گام اول اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه رابطه والد - فرزندی را در طی جلسات تیمی برای به دست آوردن اطلاعات پایه به والدین و ورزشکاران ارائه داده‌شد. پرسشنامه‌ها در گام اول و در گام ششم در زمان‌های مختلف با ترتیب متفاوتی از مرحله پیش مداخله برای کاهش اثرات نظم ارائه شدند. در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها به صورت کمی از طرح تحقیق پیش آزمون و پس-آزمون؛ استفاده شد. فرض اساسی این است که اگر هیچ مداخله انجام نشود، پاسخ‌های پیش آزمون همچنان پایدار خواهد ماند. اعتبار این فرض مستلزم آن است که برنامه آموزشی ارتقاء دانش والدین بر روابط والد- فرزندی فوتبالیست‌های نوجوان برای نیمی از والدین ارائه می‌شد. با این حال، از دیدگاه انسان‌گرایانه، اجتناب از مداخله با هر یک از مشارکت‌کنندگان که داوطلب شرکت در

از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. این برنامه‌ها بر پایه آموزش مهارت‌های فرزندپروری، تقویت ارتباطات سالم و افزایش آگاهی والدین از نیازهای رشدی فرزندان طراحی می‌شوند. بنابراین آموزش والدین در مورد مراحل مختلف رشد ورزشکاران و اینکه در هر مرحله چه رفتاری مطلوب تلقی می‌شود، حائز اهمیت است. این نوع آموزش‌ها والدین را به مهارت‌ها و دانش‌های لازم برای ایجاد یک محیط خانوادگی سالم‌تر، حمایتگر و ارتباطی مجهز می‌کند. لذا آموزش والدین در مراحل رشد ورزشکار و ارائه اطلاعات مبتنی بر شواهد در مورد ارتباط بهینه والد-فرزند، همراه با مشارکت در برنامه ارتقاء دانش والدین، کیفیت تعامل والدین با فرزندانشان، کاهش تعارضات در دوره نوجوانی فرزندانشان و پذیرش بی-قید و شرط را بهبود می‌بخشد. لذا هدف از پژوهش حاضر بررسی اثر برنامه ارتقاء دانش والدین بر روابط والد- فرزندی فوتبالیست‌های نوجوان بود.

روش‌شناسی

مطالعه حاضر، یک مطالعه اقدام پژوهی با تکیه بر روش جمع آوری داده به صورت کمی است که شامل اثر برنامه ارتقاء دانش والدین بر روابط والد- فرزندی فوتبالیست‌های نوجوان و مطابق با نیاز و مشکلات شناختی آن‌ها انجام شد. از آنجایی که در مطالعه اقدام پژوهی جمع‌آوری داده‌ها همزمان با نمایان شدن نیازها شروع می‌شود (۱۷)، بخش مهمی از نیازهای شناسایی شده والدین به تحلیل ابتدایی اطلاعات برمی‌گردد و سایر اطلاعات مورد نیاز در طول مطالعه با توجه به ارزیابی مشارکت‌کنندگان جمع‌آوری گردید. در مطالعه اقدام پژوهی اغلب چندین نفر برای برنامه‌ریزی و اجرای مراحل پژوهش با یکدیگر مشارکت می‌کنند؛ اجرای این مراحل شامل شناسایی یک مسئله، برنامه‌ریزی عملی برای حل (یا شفاف سازی) موضوع و ارزیابی مداخله است. این فرآیند تعاملی، افراد را توانا می‌سازد تا از یکدیگر یاد بگیرند، همچنین درک موقعیت‌ها و شرایط پیچیده و سخت را از منظرهای مختلف تسهیل کنند (۱۸). مطالعه اقدام پژوهی حاضر به سه مرحله (برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی) تقسیم شد. در پژوهش حاضر، برای درک بهتر از چرخه اقدام پژوهی به‌کارگرفته شده، روش اجرا در شش گام طبقه‌بندی گردید.

شرکت‌کننده‌ها

یک آکادمی فوتبال که به طور تخصصی به پرورش فوتبالیست‌های رده سنی نوجوانان می‌پردازد، در نظر گرفته شد. در مجموع ۳۵ والد و ۲۲ ورزشکار نوجوان به عنوان شرکت‌کنندگان در این پژوهش انتخاب شدند. با توجه به حساسیت موضوع برنامه ارتقاء دانش والدین بر روابط والد- فرزندی فوتبالیست‌های نوجوان و عوامل مؤثر بر آن، محققان فرآیند پژوهش را در مراحل زیر به دقت تدوین و برنامه‌ریزی کردند. این

والدین قرار گرفت. این کتابچه‌های راهنمای والدین، اطلاعاتی را در مورد سبک فرزندپروری مثبت ورزشی بود.

در گام ششم جهت ارزیابی برنامه آموزش ارتقاء دانش والدین پس-آزمون، در انتهای ماه نهم مرحله مداخله (مرحله مداخله، ۹ ماه بود) و آزمون پیگیری در ماه دوم و چهارم بعد از مرحله مداخله انجام شد.

روش آماری

در پژوهش حاضر برای تجزیه و تحلیل داده‌های در سطح آمار توصیفی از شاخصه‌های توصیفی شامل: میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی از روش تحلیل واریانس چند متغیری با اندازه‌گیری‌های مکرر و آزمون بونفرونی استفاده شد.

نتایج

نتایج آزمون چند متغیره نمرات روابط والد-فرزندی در جدول ۱ ارائه شده است.

نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد که تحلیل چند متغیره برای اثر زمان در روابط والد فرزند در بعد مادر و همچنین پدر معنی دار به دست آمده است ($p < 0.001$). این نتایج نشان می‌دهد که تغییرات نمرات روابط والد فرزند در چهار بار آزمون در فوتبالیست‌های نوجوان با هم تفاوت معنی داری نشان داده‌اند. نتایج آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌های مکرر در جدول ۲ ارائه شده است.

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که در تحلیل واریانس با اندازه مکرر، اثر زمان در نمرات روابط والد فرزند در بعد مادر و در بعد پدر معنی دار به دست آمده است ($p < 0.001$). این نتایج نشان می‌دهد که تغییرات نمرات روابط والد فرزند در طی چهار بار آزمون با هم تفاوت معنی‌داری نشان داده‌اند. میزان تأثیر برنامه آموزشی والدین مبتنی بر شواهد تجربی در روابط والد فرزند بعد مادر در فوتبالیست‌های نوجوان برابر با ۴۶ درصد و در بعد پدر برابر با ۳۸/۴ درصد به دست آمده است. نتایج آزمون بونفرونی جهت مقایسه روابط والد-فرزند در چهار اندازه‌گیری (مراحل پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری)

مطالعه هستند، غیرعلمی و غیرمنصفانه بود (۱۹). بنابراین، هر یک از مشارکت‌کنندگان در مطالعه حاضر برنامه آموزشی ارتقاء دانش والدین بر روابط والد-فرزند فوتبالیست‌های نوجوان را دریافت کردند. در حالی که این ممکن است اعتبار داخلی را به خطر بیندازد، اما می‌تواند اعتبار بیرونی مطالعه را افزایش دهد.

در گام دوم برنامه آموزشی ارتقاء دانش والدین بر روابط والد-فرزند فوتبالیست‌های نوجوان متناسب با داده‌های پایه بدست‌آمده، نیازها تشخیص داده شد، طراحی گردید. در جلسه رسمی، محققین از تکنیک طوفان فکری استفاده کردند تا در مورد تجربه فعلی والدین و ورزشکاران فوتبال از روابط والد-فرزند فوتبالیست‌های نوجوان اطلاعاتی را کسب کردند. لذا در پژوهش حاضر، محققین در طول مرحله اجرا براساس لیست نیازهای شناسایی شده توسط آن‌ها از مرحله برنامه‌ریزی، تعداد جلسات متفاوتی را برای آموزش برنامه ارتقاء دانش والدین بر روابط والد-فرزند فوتبالیست‌های نوجوان با توجه به ویژگی‌های فردی متناسب با والدین فوتبالیست‌ها در نظر گرفته شد.

در گام سوم برای آموزش والدین در مورد پژوهش در زمینه مشارکت والدین در ورزش و ارتباط والد-فرزند، کارگاه آموزشی اول به مدت ۴۵ دقیقه‌ای طراحی شد. به والدین اطلاعاتی در مورد رفتار بهینه والدین در محیط‌های ورزشی، رفتارهای ترجیحی والدین در مسابقات ورزشی، ارتباط والدین و فرزند در داخل و خارج از ورزش و تغییرات رشدی در ارتباط والدین و فرزند ارائه شد. همچنین والدین تشویق شدند تا بر نتایج یادگیری و نکات مثبت تمرکز کنند و از همکاران فرزندان خود با سوالات پس از بازی خودداری کنند.

در گام چهارم کارگاه آموزشی دوم به مدت ۴۵ دقیقه‌ای طراحی شد. در این کارگاه به والدین اطلاعاتی در مورد نحوه حمایت از مشارکت فرزندان در ورزش، نحوه برقراری ارتباط بین فردی، آموزش مهارت‌های روانی به والدین ارائه شد.

در گام پنجم یک کتابچه راهنمای والدین مخصوص فوتبال در اختیار

جدول ۱. نتایج آزمون چند متغیره نمرات روابط والد-فرزند

روابط والد-فرزند	ضریب	F	Df	سطح احتمال	اندازه اثر
رابطه والد فرزند	۰/۴۹۷	۱۲/۱۷	(۳ و ۳۷)	۰/۰۰۱	۰/۴۹۷
با مادر	۰/۵۰۲	۱۲/۱۷	(۳ و ۳۷)	۰/۰۰۱	۰/۴۹۷
رابطه والد فرزند	۰/۵۰۹	۱۲/۸۹	(۳ و ۳۷)	۰/۰۰۱	۰/۵۰۹
با پدر	۰/۴۹۱	۱۲/۸۹	(۳ و ۳۷)	۰/۰۰۱	۰/۵۰۹

جدول ۲. نتایج تحلیل اثرات درون آزمودنی در آزمون تحلیل واریانس با اندازه گیری های مکرر در خصوص روابط والد- فرزند

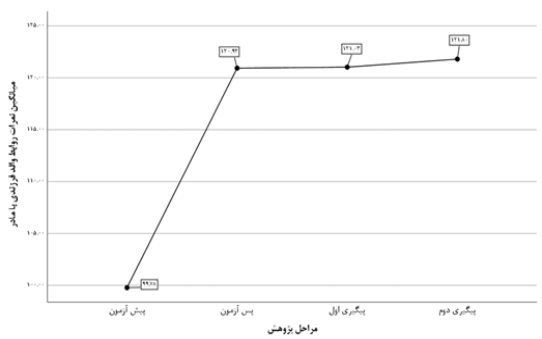
آزمون	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	معنی داری	اندازه اثر
فرض کرویت	۱۳۸۵۳/۶۱۹	۳	۴۶۱۷/۸۷۳	۳۳/۳۵	۰/۰۰۱	۰/۴۶
رابطه والد	۱۳۸۵۳/۶۱۹	۱/۱۴	۱۲۱۲۸/۳۰۳	۳۳/۳۵	۰/۰۰۱	۰/۴۶
فرزند با مادر	۱۳۸۵۳/۶۱۹	۱/۱۵	۱۲۰۰۴/۲۱۶	۳۳/۳۵	۰/۰۰۱	۰/۴۶
حد پایین	۱۳۸۵۳/۶۱۹	۱	۱۳۸۵۳/۶۱۹	۳۳/۳۵	۰/۰۰۱	۰/۴۶
فرض کرویت	۹۹۲۴/۲۶۹	۳	۳۳۰۸/۰۹	۲۴/۲۴	۰/۰۰۱	۰/۲۸۴
رابطه والد	۹۹۲۴/۲۶۹	۱/۸۱	۵۴۶۰/۲۵۹	۲۴/۲۴	۰/۰۰۱	۰/۲۸۴
فرزند با پدر	۹۹۲۴/۲۶۹	۱/۹	۵۲۱۹/۲۲	۲۴/۲۴	۰/۰۰۱	۰/۲۸۴
حد پایین	۹۹۲۴/۲۶۹	۱	۹۹۲۴/۲۶۹	۲۴/۲۴	۰/۰۰۱	۰/۲۸۴

جدول ۳. نتایج آزمون بونفرونی جهت مقایسه روابط والد فرزند در چهار مرحله

آزمون ها	تفاوت میانگین ها	خطای انحراف استاندارد	معنی داری
پس آزمون	-۲۱/۱۵	۳/۶۸	۰/۰۰۱
پیش آزمون	-۲۱/۲۵	۳/۵۹	۰/۰۰۱
رابطه والد	-۲۲/۰۲	۳/۵۹	۰/۰۰۱
فرزند با مادر	-۰/۱	۰/۸۱۱	۰/۹۹۶
پس آزمون	-۰/۸۷۵	۱/۰۶	۰/۹۷۸
پیش آزمون	-۰/۷۷۵	۰/۵۳۴	۰/۹۲۸
رابطه والد	۱۶/۶۵	۲/۸۲	۰/۰۰۱
فرزند با پدر	۱۶/۹۲	۲/۹۷	۰/۰۰۱
پس آزمون	۲۰/۱۵	۳/۵۸	۰/۰۰۱
پیش آزمون	-۰/۲۷۵	۱/۴۰۵	۰/۹۴۲
رابطه والد	-۲/۵	۲/۳۵	۰/۸۶۸
فرزند با پدر	۳/۲۲	۲/۳۲	۰/۸۲۳

ارائه شده است.

در جدول ۳ ارائه شده است.

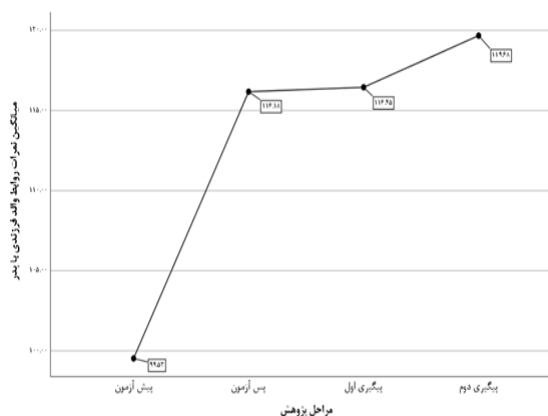
نمودار ۱. نمودار مقایسه میانگین نمرات روابط والد فرزند با مادر در مراحل

پیش-آزمون، پس-آزمون و پیشگیری

نتایج در جدول ۳ نشان داده است که تفاوت میانگین نمرات روابط والد- فرزند در بعد مادر و پدر در مرحله پیش آزمون با پس آزمون و هر دو مرحله پیشگیری معنی دار به دست آمده است ($p < 0.05$). براساس نتایج به دست آمده اما تفاوت میانگین نمرات پس آزمون با هر دو پیشگیری و همچنین پیشگیری اول و دوم هر دو با هم معنی دار به دست نیامده است ($p > 0.05$). براساس میانگین نمرات والد فرزند در هر دو بعد، تغییرات نمرات به گونه ای است که در هر یک از مراحل پس آزمون و دو پیشگیری، میانگین نمرات نسبت به پیش آزمون افزایش داشته است اما در مراحل پیشگیری نسبت به پس آزمون نمرات ثبات نشان داده است. نمودار مقایسه میانگین نمرات روابط والد فرزند در مراحل پیش-آزمون، پس-آزمون و پیشگیری در شکل ۱ و ۲

(ER) و نقش واسطه‌ای شایستگی اجتماعی (SC) بر رابطه بین رابطه والد-کودک (PCR) و بهزیستی روانشناختی (PWB) نوجوانان پرداختند. نتایج نشان داد که رابطه بین رابطه والد-کودک، ابعاد تنظیم هیجان و شایستگی اجتماعی با بهزیستی روانشناختی نوجوانان همبستگی معنی‌داری دارند. یافته‌ها نشان می‌دهد که تنظیم هیجان اثر تعدیل‌کننده و شایستگی اجتماعی اثر واسطه‌ای جزئی بر رابطه بین والد-کودک و بهزیستی روانشناختی نوجوانان دارد. یافته‌های دورچ و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی تأثیر آموزش والدین مبتنی بر شواهد در ورزش سازمان یافته جوانان یک مطالعه مقطعی پرداختند. یافته‌ها نشان داد که برنامه‌ریزی آموزشی مبتنی بر شواهد مشارکت والدین، رابطه والدین-کودک و نتایج رشد کودکان را در ورزش افزایش می‌دهد. به طور خاص، والدینی که در سمینار والدین ورزشی شرکت کردند و راهنمای والدین ورزشی ما به آن‌ها ارائه شد، نسبت به والدینی که در گروه‌های آموزش جزئی و غیرقابل اجرا بودند، حمایت و فشار کمتر و صمیمیت بیشتر و درگیری کمتری را نشان دادند. علاوه بر این، والدین در گروه اجرای آموزش کامل، کودکانی داشتند که لذت بیشتر، درک بالاتری از شایستگی و سطوح پایین‌تری از استرس در فصل بعد را نسبت به هم‌تایان خود داشتند. از دلایل تشابه نتایج پژوهش حاضر با پژوهش دورچ و همکاران (۲۰۱۷) می‌توان ادعان کرد که فرصت‌های یادگیری برنامه آموزشی ارتقاء دانش والدین این امکان را فراهم کرده‌است که والدین پس از دریافت اطلاعات کاربردی، اقدام به اصلاح رفتارشان می‌کنند تا بتوانند روابط ورزشی والد-فرزند را تقویت کنند و تجربیات بیشتری را برای فرزندان‌شان در ورزش فراهم سازند.

در پاسخ به این سوال که آیا برنامه آموزشی ارتقاء دانش والدین بر روابط والد-فرزند فوتبالیست‌های نوجوان در طول مدت چهار بار آزمون تأثیر معنی‌داری دارد، یافته‌ها نشان داد که تغییرات نمرات روابط والد فرزند در چهار بار آزمون در فوتبالیست‌های نوجوان با هم تفاوت معنی‌داری دارند. یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش عظیمی (۲۰۱۸)، سوداری و ناپیر (۲۰۲۴)، متقی (۲۰۲۴)، ژورنر، هارود و اسپرای (۲۰۱۷) همسو است. عظیمی (۲۰۱۸) در پژوهش خود به بررسی تأثیر برنامه آموزشی خانواده محور بر روابط متقابل کیفیت روابط والدین، عزت نفس و مهارت‌های ارتباطی پرداختند. یافته‌ها نشان داد که اگرچه برنامه آموزشی خانواده محور به طور مثبت بر روابط خانوادگی و عزت نفس تأثیر بگذارد، اما حمایت اضافی برای توسعه مهارت‌های ابراز وجود و حل تعارض ناکارآمد باشد. به طور کلی برنامه آموزشی خانواده محور منجر به بهبود توسعه اجتماعی کلی اعضای خانواده می‌شود. در تبیین یافته‌های این پژوهش والدین آموختند که تلاش کارآمد در جهت توسعه روابط داشته باشند. افکار منفی خود را بشناسند و به سرکوب آن‌ها تلاش کنند افکارشان را بپذیرند. به دنبال تحول در نگرش والدین نسبت به زندگی نزیسته خود چرخه معیوب و تکراری شناختی خود را با انجام تمرینات آموزش داده‌شده؛ کنار گذاشتند. همین امر موجب گردید تا

فردار ۲. نمودار مقایسه میانگین نمرات روابط والد فرزند با پدر در مراحل پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری

بحث

هدف پژوهش حاضر بررسی اثر برنامه آموزشی ارتقاء دانش والدین بر روابط والد-فرزند فوتبالیست‌های نوجوان بود. برای تحقق این هدف، منتخبی از برنامه آموزشی ارتقاء دانش والدین بر روابط والد-فرزند فوتبالیست‌های نوجوان در قالب بسته آموزشی ارائه شد. سپس نتایج مشاهده شده؛ ارزیابی گردید. نتایج یافته‌های پژوهش نشان داد که برنامه آموزشی ارتقاء دانش والدین بر روابط والد-فرزند فوتبالیست‌های نوجوان تأثیر مثبت داشته‌است. این یافته با یافته‌های مطالعات دورچ و همکاران (۲۰۱۷)، لینکستین و لوکبام (۲۰۱۹)، آنشه، سایا و کوکار (۲۰۲۴) همسو است. در تبیین یافته‌های پژوهش حاضر براساس تئوری رفتار برنامه‌ریزی شده می‌توان ادعان داشت که یک رفتار خاص در نتیجه سه عامل کلیدی نگرش، هنجارهای ذهنی و کنترل رفتاری درک شده بروز پیدا می‌کند. اگر والدین به این نتیجه برسند که یک رفتار خاص (مثلاً یک روش تربیتی جدید) برای فرزندشان مفید است و به نتایج مثبتی منجر خواهد شد، احتمال بیشتری دارد که آن رفتار را بپذیرند و اجرا کنند. حتی والدین ممکن است تحت تأثیر انتظارات اجتماعی، فشارهای دوستان، خانواده، یا معلمان قرار گیرند و رفتار خود را تغییر دهند. اگر والدین احساس کنند که دیگران از آن‌ها انتظار دارند تا یک رفتار خاص را انجام دهند، احتمال بیشتری دارد که آن رفتار را بپذیرند. در نهایت اگر والدین احساس کنند که می‌توانند رفتار مورد نظر را به راحتی اجرا کنند و ابزارها یا مهارت‌های لازم را دارند، احتمال بیشتری دارد که آن رفتار را تغییر دهند. مطابق با یافته‌های پژوهش حاضر برنامه آموزش داده‌شده منجر گردید یک محیط امن و بدون قضاوت اجتماعی برای والدین مهیا گردد و سپس با افزایش میزان دانش و درک والدین نسبت به کاربردی بودن آموزش‌های ارائه شده تغییر رفتار مشاهده گردد. آنشه، سایا و کوکار (۲۰۲۴) در پژوهش خود به بررسی نقش تعدیل‌کننده تنظیم هیجان

اگرچه مطالعه حاضر برخی از نتایج عملی را ارائه می‌دهد، محدودیت‌هایی باید در نظر گرفته شود. ابتدا، تدوین برنامه آموزشی والدین مبتنی بر شواهد تجربی و اثر بخشی آن بر روابط والد و فرزند و ویژگی‌های روانی فوتبال‌بست‌های نوجوان صرفاً از طریق روش‌های تحقیق اقدام پژوهی به روش کمی ارزیابی شد که تعمیم‌پذیری نتایج را محدود می‌کند. از دیگر محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به نحوه اجرا برنامه ارتقاء دانش اشاره کرد، در همین راستا برای اثر بخشی بهتر پیشنهاد می‌شود علاوه بر آموزش از طریق کارگاه مشاوره‌های فردی در سایر محققان در نظر بگیرند. متناسب با یافته‌های این پژوهش پیشنهاد می‌شود که والدین و سازمان‌های ورزشی توجه وافر به آموزش مهارت‌های روانشناختی به والدین داشته باشند تا در رسیدن به اهداف بلند مدت در مسیر پرورش نوجوانان مؤثر واقع گردند.

نتیجه‌گیری

در این پژوهش برنامه‌های ارتقاء دانش والدین با هدف افزایش آگاهی و مهارت‌های تربیتی آن‌ها طراحی شده‌اند و به صورت مستقیم و غیرمستقیم توانسته‌است؛ تأثیرات قابل‌توجهی بر کیفیت روابط والد و فرزند داشته باشند. به طور کلی، برنامه‌های ارتقاء دانش والدین از طریق بهبود کیفیت ارتباط، کاهش تعارضات، افزایش همدلی و خودکارآمدی، و ایجاد دلبستگی ایمن، پایه‌های رابطه‌ای سالم و پایدار میان والدین و فرزندان را تقویت می‌کنند. این امر در نهایت به شکل‌گیری محیطی امن، صمیمی و حمایت‌گر در خانواده می‌انجامد که برای رشد روانی و عاطفی سالم فرزندان ضروری است.

ملاحظات اخلاقی

حامی مالی

این پژوهش حمایت مالی دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان

هر دو نویسنده مشارکت یکسانی داشتند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

تقدیر و قدردانی

از تمامی افرادی که در انجام این پژوهش ما را یاری کردند، کمال تشکر و قدردانی را داریم.

نوجوانان فوتبال‌بست به درک صحیح رفتار توأم با مهریزی والدین بدون قید و شرط آگاه شوند. همچنین شفاف‌سازی ارزش‌های شخصی و حرکت والدین به سوی درک عمیق ارزش‌ها و اهداف متناظر خود با ارزش‌ها و اهداف فرزندان خود منجر به بهبود رابطه والد و فرزند شد. والدین نباید تلاش‌های انتقال ارزش خود را صرفاً به توافق کودک با ارزش‌های خود محدود کنند، بلکه باید درونی‌سازی مستقل ارزش‌ها را در کودکان ترویج کنند (۲۰). در واقع، این تنها انگیزه مستقل برای نوجوانان فوتبال‌بست است که درک کنند تأیید ارزش‌هایشان توسط والدین می‌تواند آن‌ها را به اصول راهنمای مرتبط در زندگی تبدیل کند. در واقع، همراهی والدین در فعالیت‌های ورزشی فرزندان، فضایی غیررسمی و راحت برای گفت‌وگو ایجاد می‌کند. این زمان‌ها می‌تواند فرصتی برای شنیدن دغدغه‌ها و احساسات فرزندان باشد. در نهایت والدین آموزش دیده، به حمایت‌گرانی فعال و مؤثر تبدیل می‌کنند که با ایجاد محیطی حمایت‌گر و مثبت، به رشد همه‌جانبه فرزندان خود کمک می‌کنند. یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهش عظیمی و تمینه غیرهمسو بود. از دلایل غیرهمسو بودن یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهش عظیمی و تمینه (۲۰۲۲) به مدت زمان ارائه برنامه مداخله می‌توان اشاره کرد. عظیمی و تمینه (۲۰۲۲) در پژوهشی به بررسی ارتباط والدین و تمرین تأملی در بین والدین ورزش جوانان به مدت ۶ ماه پرداختند اما در پژوهش حاضر ارائه آموزشی ارتقاء دانش والدین بر روابط والد-فرزندی فوتبال‌بست‌های نوجوان به مدت ۱۶ ماه به طول انجامید. یکی از جنبه‌های مهم رفتارها و تعاملات والدین با فرزندانشان در ورزش نوجوانان مربوط به راه‌های ارتباط و تعامل والدین و فرزندان با یکدیگر است. مطابق با یافته‌های این پژوهش تغییر رفتار و تعاملات والدین و فرزندان در طولانی مدت تأثیر بسزایی داشته‌است. از سوی دیگر دلیل تشابه بین یافته‌های این پژوهش با پژوهش پژوهش عظیمی (۲۰۱۸)، متقی (۲۰۲۴)، نورث، هارود و اسپرای (۲۰۱۷) این نکته حائز اهمیت است که مشارکت فعال والدین ممکن است به طور قابل توجهی به افزایش مهارت‌های ارتباطی کمک کند، زیرا استقلال و توانایی‌های حل مسئله اجزای جدایی ناپذیر تعاملات بین فردی مؤثر هستند. همچنین ورزش نه تنها ابزاری برای سلامت جسمی است، بلکه بستری برای توسعه مهارت‌های اجتماعی، افزایش اعتماد به نفس و تقویت پیوندهای خانوادگی محسوب می‌شود. والدینی که از فواید ورزش برای سلامت جسمی و روانی فرزندان آگاه هستند، انگیزه بیشتری برای حمایت از فعالیت‌های ورزشی فرزندان خود خواهند داشت. این حمایت می‌تواند به صورت تشویق به مشارکت در فعالیت‌های ورزشی، حضور در مسابقات و حتی تمرین‌های خانگی باشد. با توجه به نتایج این پژوهش می‌توان ادعان داشت که والدین آموزش دیده می‌دانند که بهتر است به جای تمرکز بر نتایج، بر تلاش و پیشرفت فرزندان تأکید کنند. این رویکرد باعث می‌شود فرزندان احساس کنند که والدینشان به آن‌ها به عنوان فردی ارزشمند توجه دارند، نه صرفاً به عنوان یک ورزشکار موفق.

References

1. Holt, N. L., Tamminen, K. A., Black, D. E., Mandigo, J. L., & Fox, K. R. Youth sport parenting styles and practices. *Journal of Sport & Exercise Psychology* 2009, 31(1), 37-59.
2. Harwood CG, Knight CJ, Thrower SN, Berrow SR. Advancing the study of parental involvement to optimise the psychosocial development and experiences of young athletes. *Psychology of Sport and Exercise*. 2019 May 1;42:66-73.
3. Fredricks JA, Eccles JS. Children's competence and value beliefs from childhood through adolescence: growth trajectories in two male-sex-typed domains. *Developmental psychology*. 2002 Jul;38(4):519.
4. Howie EK, Daniels BT, Guagliano JM. Promoting physical activity through youth sports programs: It's social. *American journal of lifestyle medicine*. 2020 Jan;14(1):78-88.
5. Tamminen KA, Poucher ZA, Povilaitis V. The car ride home: An interpretive examination of parent-athlete sport conversations. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*. 2017 Nov;6(4):325.
6. Elliott SK, Drummond MJ. Parents in youth sport: What happens after the game?. *Sport, Education and Society*. 2017 Apr 3;22(3):391-406.
7. Dorsch TE, Smith AL, Wilson SR, McDonough MH. Parent goals and verbal sideline behavior in organized youth sport. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*. 2015 Feb;4(1):19.
8. Dorsch TE, Wright E, Eckardt VC, Elliott S, Thrower SN, Knight CJ. A history of parent involvement in organized youth sport: A scoping review. *Sport, Exercise, and performance psychology*. 2021 Nov;10(4):536.
9. Knight CJ, Neely KC, Holt NL. Parental behaviors in team sports: How do female athletes want parents to behave? *Journal of applied sport psychology*. 2011 Jan 27;23(1):76-92.
10. Sutcliffe JT, Herbison JD, Martin LJ, McLaren CD, Slatcher R, Benson AJ, Van Woezik R, Boardley ID, Carré JM, Côté J, Bruner MW. Exploring parent-athlete sport related communication outside of the sport environment with the Electronically Activated Recorder. *Psychology of Sport and Exercise*. 2021 May 1; 54:101919.
11. Bonavolontà V, Cataldi S, Latino F, Carvutto R, De Candia M, Mastroilli G, Messina G, Patti A, Fischetti F. The role of parental involvement in youth sport experience: Perceived and desired behavior by male soccer players. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2021 Aug 17;18(16):8698.
12. Lisinskiene A, Guetterman T, Sukys S. Understanding adolescent-parent interpersonal relationships in youth sports: a mixed-methods study. *Sports*. 2018 May 10;6(2):41.
13. Clarke NJ, Harwood CG, Cushion CJ. A phenomenological interpretation of the parent-child relationship in elite youth football. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*. 2016 May;5(2):125.
14. Erdner SM, Wright CN. The relationship between family communication patterns and the self-efficacy of student-athletes. *Communication & Sport*. 2018 Jun;6(3):368-89.
15. Burke S, Sharp LA, Woods D, Paradis KF. Enhancing parental support through parent-education programs in youth sport: A systematic review. *International Review of Sport and Exercise Psychology*. 2024 Dec 31;17(1):208-35.
16. Qunito Romani A. Parental behaviour and children's sports participation: Evidence from a Danish longitudinal school study. *Sport, Education and Society*. 2020 Mar 23;25(3):332-47.
17. Evans L, Hardy L, Fleming S. Intervention strategies with injured athletes: An action research study. *The sport psychologist*. 2000 Jun 1;14(2):188-206.
18. Clarke V, Braun V. Successful qualitative research: A practical guide for beginners. *Successful qualitative research*. 2013:1-400.
19. Bloom BS. A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. Longman; 2010.
20. Russo C, Barni D, Dell'Era A, Zagrean I, Danioni F. The Relation Between Personal Values and Gratitude: Does It Differ Between Young Adults From Divorced Families and Married Families?. *The Family Journal*. 2024 Feb 29:10664807241235678.